

Avukatın vekalet ücretinin yanında müvekkil adına tahsil edilen asıl alacak, faiz ve masrafların da pos cihazından geçirilmesi durumunda, geçirilen tutarın serbest meslek kazancı olup olmadığı hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.07.16.01-GVK.2010.162-266
Tarih	26.08.2011

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

ANTALYA VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Gelir Grup Müdürlüğü

Sayı : B.07.1.GİB.4.07.16.01-GVK.2010.162-266 26/08/2011

Konu : Serbest Meslek Kazancı

İlgide kayıtlı özelge talep formunda; serbest avukatlık faaliyetinden dolayı ... Vergi Dairesi Müdürlüğünün ... TC kimlik numarasında kayıtlı mükellef olduğunuzu, bazı gerçek ve tüzel kişi müvekkillerinizin icra borçlularının borçlarını kredi kartı ile ödeme yapmak istediklerini, pos cihazı ile yapılan bu ödemelerin içinde sizin vekalet ücretinizin yanında, müvekkilin alacağı, icra masrafları ile asıl ve faiz alacaklarının da bulunduğunu, yapılan bu tahsilatın pos geliri olarak banka kayıtlarında büronuzun kazancı olarak görüldüğünü belirterek, müvekkil adına tahsil edilen asıl alacak, faiz ve masrafların sizin kazancınız olmamasına rağmen serbest meslek kazancı olarak değerlendirilip değerlendirilmeyeceği ve gelir vergisi beyannamesinde gösterilip gösterilmeyeceği konusunda özelge talep ettiğiniz anlaşılmıştır.

GELİR VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN:

Bilindiği üzere; 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun "Serbest Meslek Kazancının Tarifi" başlıklı 65 inci maddesinde;

"Her türlü serbest meslek faaliyetinden doğan kazançlar serbest meslek kazancıdır.

Serbest meslek faaliyeti; sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmayan işlerin işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılmasıdır.

....."

hükmüne yer verilmiştir.

Aynı Kanunun "Serbest Meslek Kazancının Tespiti" başlıklı 67 nci maddesinde ise

" Serbest meslek kazancı bir hesap dönemi içinde serbest meslek faaliyeti karşılığı olarak tahsil edilen para ve ayınlar ve diğer suretlerle sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerden bu faaliyet dolayısıyla yapılan giderler indirildikten sonra kalan farktır.

Müşteri veya müvekkilinden, serbest meslek faaliyeti ile ilgili olmak üzere para ve ayın şeklinde alınan gider karşılıkları kazançta ilave edilir.

Amortismanla tabi iktisadi kıymetlerin elden çıkarılması halinde Vergi Usul Kanununun 328 inci maddesine göre hesaplanan müspet fark kazançta eklenir.

Vergi, resim, harç, keşif, şahitlik, bilirkişilik ve ekspertiz gibi hususlara harcanmak üzere müşteri veya müvekkilden alınan ve tamamen bu hususlara sarf edilen para ve ayınlar kazanç sayılmaz.

.....

Serbest meslek erbabı için,

1-İttıla hasıl etmeleri kaydıyla, namlarına, kamu müessesesine, icra dairesine, bankaya, notere veya postaya para yatırılması;

2-Serbest meslek kazancı olarak doğan alacağın başka bir şahsa temlik (Temlikin ivazlı olup olmadığına bakılmaz. İvazlı temliklerde ivazın tahsil şartı aranmaz.) veya müşterisine olan borcu ile takası;

tahsil hükmündedir."

denilmiştir.

Ayrıca, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 164 ile 169 uncu maddelerinde avukatlık ücreti tanımlanmakta ve kaynakları itibarıyla, sözleşmeye bağlı olarak iş sahibinden sağlanan vekalet ücreti ile dava sonunda, kararla tarife dayanılarak karşı tarafa yüklenecek vekalet ücreti olmak üzere iki ayrı vekalet ücretinden söz edilmektedir. Kanunun 164 üncü maddesinin son fıkrasında, "Dava sonunda borcu nedeniyle takas ve mahsup edilemez, haczedilemez.", 168 inci maddesinin üçüncü fıkrasında, "Avukatlık ücretinin takdirinde, hukuki yardımın tamamlandığı veya dava sonunda hüküm verildiği tarihte yürürlükte olan tarife esas alınır.", 169 uncu maddesinde ise, "Yargı mercilerince karşı tarafa yükletilecek avukatlık ücreti, avukatlık ücret tarifesinde yazılı miktardan az ve üç katından fazla olamaz." hükümleri yer almaktadır.

Bu hüküm ve açıklamalara göre; alacaklı müvekkilleriniz adına borçlu üçüncü kişilerden pos makinası kullanılmak suretiyle tahsil ettiğiniz tutardan, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu çerçevesinde belirlenen avukatlık ücretine isabet eden kısmının serbest meslek kazancınızın tespitinde hasılat olarak dikkate almanız gerekmektedir.

KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN:

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun "Verginin Konusunu Teşkil Eden İşlemler" başlıklı 1 inci maddesinde ise, "Türkiye'de yapılan aşağıdaki işlemler katma değer vergisine tabidir. 1.Ticari, sınai, zirai, faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetler,....." hükmüne yer verilerek serbest meslek faaliyetleri çerçevesinde yapılan hizmetlerin katma değer vergisine tabi olduğu belirtilmiştir.

Ayrıca, aynı Kanunun "Hizmet" başlıklı 4 üncü maddesinde; "1. Hizmet, teslim ve teslim sayılan haller ile mal ithalatı dışında kalan işlemlerdir. Bu işlemler, bir şeyi yapmak, işlemek, meydana getirmek, imal etmek, onarmak, temizlemek, muhafaza etmek, hazırlamak, değerlendirmek, kiralamak, bir şeyi yapmamaya taahhüt etmek gibi, şekillerde gerçekleşebilir." denilerek hizmet konusu açıklanmıştır.

Yukarıda yer alan açıklamalar çerçevesinde, ticaret şirketlerinin veya özel şahısların alacaklarının tahsili nedeniyle yapılan icra takibi sırasında borçlunun kredi kartı ile borcunu ödemesinin, avukatlık ücreti kapsamında değerlendirilmemesi, kendinize ait pos cihazı ile icra takibini yapmakta olduğunuz müvekkillerinizin adına borçlulardan yapacağınız tahsilat bedelleri avukatlık hizmeti karşılığında ödenen hizmet bedeli olmadığı için serbest meslek makbuzu düzenlenmemesi gerekmektedir.

Bu çerçevede, icra takibi yapılmakta olan müvekkilleriniz adına borçlulardan pos cihazı ile yapılacak tahsilat bedelleri içerisinde avukatlık hizmeti karşılığında ödenen hizmet bedelinin ayrılması, sadece bu bedel için serbest meslek makbuzu düzenlenmesi ve düzenlenen bu belgede ayrıca katma değer vergisinin gösterilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan, Maliye Bakanlığınca 29.06.2001 tarih ve 24447 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 83 Seri No.lu Katma Değer Vergisi Genel Tebliğinin "3. Ödemesi Kredi Kartı ile Yapılan Teslim ve Hizmet Bedellerinin Beyanı" başlıklı bölümünde "Gerçek usulde vergilendirilen mükelleflerin kullandığı 1 numaralı katma değer vergisi beyannamesinde 65 inci satır olarak "Kredi Kartı Karşılığı Yapılan Teslim ve Hizmetleri Teşkil Eden Bedel" satırı ihdas edilmiş (halen kullanmakta olan KDV beyannamesinde 45 inci satır) ve Haziran 2001döneminden itibaren kredi kartı ile yapılan teslim ve hizmet bedellerinin bu satırda beyan edilmesi uygun görülmüştür.

Bu satıra ait dipnotta, (11) No.lu satırda beyan edilen toplam bedel içinde kredi kartı ile yapılan satışlara ilişkin tutarın yazılacağı açıklanmıştır. Ancak kredi kartı ile yapılan satışlar arasında farklı vergi oranına tabi teslim ve hizmet bedelleri ile vergiye tabi olmayan veya vergiden istisna edilen işlem bedelleri de bulunabileceğinden, bu satıra kredi kartı ile yapılan satışların, varsa vergi dahil brüt tutarı yazılacaktır." açıklamasına yer verilmiştir.

Buna göre, pos cihazı ile tahsil edilen tutarlara ait bedelden sadece avukatlık hizmeti karşılığında düzenlenen serbest meslek makbuzunda hesaplanan katma değer vergisinin, KDV beyannamesinin 1 no.lu tablosunda hizmet bedeli olarak beyan edilmesi, pos cihazı ile yapılan tahsilat toplamının da beyannamenin 45 inci satırında gösterilmesi gerekmektedir.

VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN:

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 236 ncı maddesinde serbest meslek erbabının mesleki faaliyetlerine ilişkin her türlü tahsilâtı için iki nüsha serbest meslek makbuzu tanzim etmek ve bir nüshasını müşteriye vermek, müşterinin de bu makbuzu istemek ve almak mecburiyetinde olduğu açıklanmıştır.

Buna göre, müvekkillerinize verdiğiniz hizmetten dolayı kendi adınıza aldığınız bedeller için serbest meslek makbuzu düzenlemeniz gerekmektedir. Müvekkillerinizin icra safhasında olan alacaklarının tahsilini kendinize ait pos cihazı aracılığıyla yapmanız durumunda, tahsilâtın yalnızca avukatlık ücretine tekabül eden kısmı için serbest meslek makbuzu düzenlemeniz, diğer tahsilâtların ise avukatlık faaliyeti kapsamında olmadığı için serbest meslek makbuzu düzenlememeniz gerekmektedir.

Diğer taraftan, icra safhasında olan alacakların tahsilinin kendinize ait pos cihazı aracılığıyla yapmanız nedeniyle kendi adınıza komisyon vb. adlar altında ayrıca bir bedel tahsil etmeniz durumunda komisyon vb. adlar altında tahsil edeceğiniz bu bedeller için de serbest meslek makbuzu düzenlemeniz gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 15.09.2026